

Som energibedrift har KE Nett AS (KE) et ansvar for samfunnsmessige konsekvenser med hensyn til miljøpåvirkning, arbeidsforhold og øvrige sosiale forhold i henhold til internasjonale konvensjoner fastsatt av ILO og FN. Ansvaret gjelder for hele verdikjeden og inkluderer også våre leverandører.

KE Nett AS ønsker å ha klare retningslinjer overfor sine leverandører, egne ansatte og andre interessenter gjennom "KEs etiske retningslinjer for leverandører".

Som en del av KEs anskaffelsesstrategi og tilhørende innkjøpshåndbok anses disse retningslinjer som minimumskrav som forventes at etterleves av KEs leverandører. Det forventes også at våre leverandører pålegger sine underleverandører og underentreprenører disse retningslinjene. Ut over dette forventes det at KEs leverandører følger gjeldende lover og forskrifter i sin forretningsvirksomhet.

Nedenforstående retningslinjer er ufravikelige og skal etterleves av samtlige av KEs leverandører og deres underleverandører. Retningslinjene skal aksepteres før avtale eller kontrakt om leveranse undertegnes. Eventuelle brudd på retningslinjene skal dokumenteres med plan for forbedring før eventuelt samarbeid avsluttes. KE, eller en utsendt tredjepart fra KE, skal kunne utføre kontroller hos leverandøren for å kontrollere etterlevelsen av de etiske retningslinjene.

KEs retningslinjer for leverandører inngår som en del av KEs arbeid for å fremme etisk handel, og kan videreformidles til underleverandører som et separat dokument. KEs medarbeidere som har kontakter med leverandører, skal påse at disse kjenner til og forstår de gjeldende retningslinjene.

Prinsippene som gjelder er:

1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)

- 1.1 Det skal ikke foregå noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- 1.2 Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98 og 135 og 154)

- 2.1 Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og til å forhandle kollektivt.
- 2.2 Arbeidsgiveren skal ikke diskriminere fagforeningsrepresentanter, eller hindre dem i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3 Dersom disse rettigheter er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke i noe tilfelle hindre, parallelle mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnearbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjoner nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146) 3.1

Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid.

3.2 Barn under 15 år skal ikke utføre arbeid som kan være til skade for deres utdanning.

3.3 Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte konvensjoner er uakseptabelt. Dersom det allerede foregår slikt barnearbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering (ILO konvensjoner nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

- 4.1 Det skal ikke foregå noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.
- 4.2 Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f.eks. ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV smittet.

5. Brutal behandling

- 5.1 Fysisk mishandling eller avstraffing, eller trussel om fysisk mishandling skal være forbudt. Det samme gjelder seksuelt misbruk eller andre former for ydmykelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

- 6.1 Det skal arbeides for å skaffe arbeiderne et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til forhold på arbeidsplassen.
- 6.2 Arbeiderne skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse og sikkerhets-opplæring skal gjentas for nyansatte.
- 6.3 Arbeiderne skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for helsesikker oppbevaring av mat.
- 6.4 Hvis arbeidsgiver stiller losji, skal dette være rent, sikkert og tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

Utarbeidet av: BKA	Rev. nr.:1	
Godkjent av: HÅ	Rev. dato: 10.09.2014	Side 1 av 2

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

- 7.1 Lønn til arbeiderne skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller industriens standard, og alltid tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov.
- 7.2 Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeid påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- 7.3 Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon skal ikke tillates.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

- 8.1 Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller industriens standard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Det anbefales at arbeidstid per uke ikke overstiger 48 timer (8 timer per dag).
- 8.2 Arbeiderne skal ha minst 1 fridag i uken.
- 8.3 Overtid skal være begrenset. Det anbefales maksimum 12 timer per uke.
- 8.4 Arbeiderne skal alltid ha overtidstillegg, minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelser

- 9.1 Forpliktelser overfor arbeiderne, i tråd med internasjonale konvensjoner og/eller nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
- 9.2 Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
- 9.3 Lærlingprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

Forhold utenfor arbeidsplassen**10. Marginaliserte grupperinger**

- 10.1 Produksjonen, og uttaket av råvarer til produksjonen, skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer eller andre naturressurser som disse befolkningsgruppene er avhengige av.

11. Miljø

- 11.1 Miljøtiltak vurderes i hele produksjons- og distribusjonskjeden, fra råvareproduksjon til utsalg. Både lokale, regionale og globale miljøaspekter skal ivaretas. Viktige miljøutfordringer som leverandørene forventes å motarbeide er tap av biologisk mangfold, langsiktige skader på økosystemer, forurensing av atmosfæren som har konsekvenser for klimaet, skader på maritime økosystemer og jordforringelser forårsaket av bruk, av kjemikalier. Det forventes at leverandøren arbeider med avfallshåndtering og utfasing av bruk av ikke fornybare ressurser. Det skal ikke drives rovdrift på lokalmiljøet på produksjonsstedet, og det skal tas hensyn slik at det ikke blir skadet av forurensning. Det forventes at leverandører velger moderne og effektiv teknologi som minsker utslippet av drivhusgasser og andre utslipp fra produkter og tjenester.
- 11.2 Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes.
- 11.3 Relevante utslippstillatelser er innhentet der det er nødvendig.
- 11.4 Skadelige kjemikalier og andre stoffer skal forvaltes på en forsvarlig måte.

12. Bestikkelser og korrupsjon

- 12.1 Leverandører skal opprettholde en høy etisk standard og god forretningsskikk. Gjeldende lover og andre rettslige bestemmelser og overenskomster skal følges. Kun "å følge loven" i bokstavelig forstand er ikke tilstrekkelig for å holde en høy etisk standard. Leverandører kan ikke gi eller motta goder som kan anses som uakseptabel belønning for å oppnå, beholde eller styre forretningsvirksomhet. Slike goder kan eksempelvis være kontanter, varer, reiser eller tjenester av andre slag.

Avvik fra "KEs etiske retningslinjer":
(leverandørens kommentarer)

Underskrift av daglig leder hos leverandør:

Jeg har lest og akseptert KEs etiske retningslinjer

.....
Dato

Signatur (daglig leder)

Utarbeidet av: BKA	Rev. nr.:1	
Godkjent av: HÅ	Rev. dato: 10.09.2014	Side 2 av 2